

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok --- 4 koruny -- hal.
Na pol roka --- 2 " -- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kresťanský ľudový sväzok.

Milí Priatelia! Čítali ste článok pána Rakovského o zariadení kresťanského ľudového sväzku? Rozumeli ste mu? Pochopili ste cieľ neohrozeného muža a priateľa ľudu, ktorý s tým dosiahnuť chce? Dozaista áno! Viem, že každého jedného z vás k tomu pohol článok p. Rakovského, aby v duchu vďaku vyslovil jemu zato, že takú starosť má o chudobný ľud, a tak veľkú lásku preukazuje oproti nemu. Ani jeden je nie medzi vami, ktorý by neschvaloval praktičnú myšlienku; ktorý by si ju neosvojil; ktorý by sa zdráhal údom byť kresťanského sväzku, a ktorý by Božie požehnanie neprosil na účinkovanie riaditeľstva jednoty tejto.

Čo chce pán Rakovský?

To, aby opravdoví kresťania, ktorí láskou sú oproti viere, oproti vlasti a oproti spoluobčanom svojim, spojili sa dovedna, aby utvorili jednu rodinu, ktorá bude mať svojich otcov. Títo starosť budú mať o každého člena rodiny tejto, a obranu poskytnú každému údovi, kedy a koľko raz zapotreby bude.

Či najde sa len jeden medzi vami, ktorý nechcel by údom byť tejto kresťanskej rodiny? Či by nasiel sa taký, ktorý k obrane svojej a svojho spoluobčana zdrábal by sa tú maličkú obeť priniesť? Nie, to ani z jedného vás nesmie vystať! Tolko citu a tolko lásky v každom srdci prebývať musí! Ja som sa o tom presvedčil; lebo ľud, kde som sa len obrátil a o veci slovo prehovoril, všade schvaľoval cieľ pána Rakovského, a s radosťou zaujme sa zaň. Čo by aj nie! Veď to jemu slúži k prospechu. Vieme v akom položení nachádza sa chudobný ľud. V tom najbied-

nejšom. Nielen nedostatok trpí, ale skoro bez obrany a takrečeno cudzincom je vo svojej domovine. Kto povšimne si chudobného človeka? Kto prispeje mu k pomoci, keď ju potrebuje? Kto cíti sústrasť oproti nemu, keď je nešťastlivým, prenasledovaným, o právo a majetok pozbaveným? Nikto a nikto, jestli len ľudová strana nevystre nad ním brániace ramená. Ach, toto z nás každý zkusil. Každý uznáme, že chudobný človek tak malicherný je oproti prechmatom nesvedomitých a nepriateľských úradníkov, oproti lúpežníckym úžerníkom a oproti všetkým tým, ktorý zapodievanie majú s ním, ako ten chrobáček, ktorého hoc kto zašlapí môže. A práve táto opustenosť, táto nevyslovná slabosť nútiť a povzbudzovať nás musí k tomu, aby sme sa spojili. Koľko nás len je, koľkí sa len za kresťanov považujeme, pripojme sa k sväzku. To bude naša pevnosť, naša obrana, ktorá všetkých tých, ktorí posiaľ nenávidia, prenasledujú a zdierajú nás, ktorí zákon šliapu, pravde oči zaväzujú, postavenia svoje nesvedomite zastupujú: týchto všetkých donúti k tomu, aby zanechali cestu, po ktorej posiaľ v zlom kráčali, a aby nás si vážili tak, ako to občania, ktoré povinnosti svoje svedomite plnia, zasluhujú.

Veď čo vohnalo remeselníkov, gazdov a robotníkov do toho biedneho položenia, v ktorom nachádzajú sa? Jedine to, že nikto nedbal o nich. Ponechaní boli na seba, preto robili s nimi, čo živé len chceli. Síce našiel, aj najde chudobný ľud obranu, ale on ju draho zaplatí. Ale pre každú maličkosť za fiškálom behať, predsa len veľké peniaze stojí, kdežto keď je kto údom «sväzku», istý môže byť, že ani notár, ani slúžny, ekzekútor, úžerník a iní «priatelia ľudu» nebudú tak

zachodí s ním, ako posiaľ, lebo vodcovia «sväzku» k pomoci prispjú krivdu trpiacemu.

Pospolitý život stá a stá príležitosti poskytuje údovi sväzku, aby či o radu, či o obranu k riaditeľstvu obrátil sa, čo za maličkosť, tak rečeno zdarma obdrží. Na príklad: pri kúpe, pri odpredaji, pri dedicte, pri ekzekúcii, pri požičke, pri poistení, (assekuráciách) pri zpláckach, (na ráty) pri porciach, ktoré na mnohých miestach všeliakým figliarstvom dvíhajú a inkassujú, pri falošných veksloch a obligáciach, pri volbách, pri popisoch voličov, pri appelláciach atď. ustavične prinútený je chudobný človek obranu použiť, a to veľké a veľké peniaze stojí, kdežto ako úd sväzku má ju skoro zdarma, len treba bude ju žiadať.

Už aj z tohoto vidno, jaké dobrodenie vyskytne pre chudobu z účinkovania kresťanského sväzku. A preto silno dúfam, že nebude jedného poriadneho kresťana, ktorý by do sväzku nevstúpil. Ponevác ale o tomto chvalitebnom a vážnom pohybe mnohí a mnohí vedomosti nemajú, prosíme priateľov a čitateľov «Kresťana» nech im záležitosť túto na vedomie dajú. V čas nedeľný nech ich shromáždia, vec prednesú, prečítajú všetky články, ktoré o tom novinky naše píšú, sdedia im aj svoju mienku, aby poznajúc cieľ sväzku, za údov prihlásili sa. Potrebné by bolo, aby vodcovia (predstavení) sväzku čím skôr poradu držali, zostavili štatúta a vypustili hácky, ktoré údovia podpíšu, pritom taksu zplatia, aby sväzok už najbližšie započal účinkovanie svoje. Prosíme aj našich pánov ablegátov ľudových, nech pri každej príležitosti, či pri shromáždeniach, či pri navštívení okresov o tomto ľudí poučia, a k činnosti povzbudzujú. Len nesvobodno udusiť chvalitebnú ideu, ktorá veľmi výhodné následky bude mať. Práve v najsvrchovanejšom čase narodila sa ona. Sláva p. Rakovskému, že ju vzkriesil.

Teda «bezprogramní ľudári» zase preukázali, že za chudobní ľud láskave sú zaujatí, a nie nenávisťou a neludskosťou, ako «programní liberáli», ktorých slamení novinári a všeliakí zakúpení podlizáci a trocháři vychvalujú. Vieme, že «ľudový sväzok» mnoho nepriateľov bude mať v protivnom tábore, lebo vidieť musia, že ľudová strana chudobných a opustených občanov s týmto sväzkom bližšie k srdcu privinúla, a oni dlh a lásku oproti strane našej s tým vyrovnajú, že ešte horlivejšie budú za ňu bojovať. Aj je za-

potreby! Hor' sa tedy priatelia! Robte všemožne, aby sväzok čím skôr uskutočnil sa. Sbírajte údov už odteraz. Nech není medzi vami ani jedného, ktorý nechcel by sám sebe a blížnemu svojmu k pomoci prispieť. Za tú 1 korunu kresťanskej lásky aj u takého nech sa najde, ktorý pomoc sväzku nikdy potrebovať nebude.

Malinkú obeť žiadame od vás, ale s touto maličkosťou vybudujeme silnú pevnosť, ktorá v každom páde útočisko nám dá, zkadial každé dobýjanie podlých nepriateľov našich víťazne prevládeme. Každého jedného svätou povinnosťou nech je údom byť kresťanského ľudového sväzku!

P. L.

POLITICKÉ CHÝRY.

Nitrianski liberálni hrdinovia dostali po nose!

Počet nitrianskych liberálnych hrdinov sa utešene rozmnožuje. Najnovšia takáto veličina farahúnska nachádza sa v Nemeckom Pravne. Poctivé meno jeho je, že: *Gecko*. Dľa remesla je on velice velikomožný pán dľa nitrianskych pochopov, je totiž fira žandársky, a takýto úrad býva v Nitriansku vážnejší nežli poviem úrad notára, slúžneho, alebo aj pod- a nadžupána.

Milý tento Gecko ráčil si nadobudnúť obrovské zásluhy liberálne, ale len pred svojimi liberantnými pajtášmi v Nitre, lebo minister vnútra — akokoľvek tiež liberálny — musel predsa vyučf tak toho Gecku ako jeho pajtášov v Nitre, že pán Gecko ráčil vykonať vlastne žandársky nesmysel, ktorý sa odobríf a schvalovať nako nedá.

Čujme-že teda o tom veľkomožnom Geckovskom kúsku:

Nedávno stalo sa v prievádzkom okrese, že náš pán vyslanec Zmeskal v mene dra Ernsta navštívil daktoré obce okresu. Tak mal doraziť i do Nemeckého Pravna. Ľudoví občania čakali ho na 11 hodinu. I sišli sa viacerí i daktorí muzikanti. V tom istom čase dal tamejší pán duchovní posbírať zástavy od voličov, ktoré boly pozostaly u nich ešte od volby. Pán Zmeskal ale nemôhol doraziť na 11 hodinu a tak ho zčakávali ďalej. Tu sa vzehopí milý fira Gecko a šiel ľudí a muzikantov rozoháňať, že vraj keď muziku neoznámili, nesmú ani vyhrávať. Ľudia ustúpili a professori Štefan Richter v spoločnosti svedkov: Antona Richter a Štefana Richter šiel pánovi Geckovi oznámif úradne privítanie p. Zmeskala s hudbou. Toto fira Gecko aj vzal v známosť.

Pán Zmeskal prichádzal do Nemeckého Pravna popoludni o 3 ej. O tom sa ľud i muzikanti dozvedeli a šli ho pekne privítať. Toto bol teda ten hriech, za ktorý ten istý Gecko oznámil úradne početných obyvateľov pravňanských i hostí tam sa sdržujúcich, že vraj «ľud po uliciach hudbou a ľudovými zástavami shromažďovali,» a že o 12-ej hod. až po 4 na silnici pri hudbe tancovali a «revali».

Rozumie sa, že toto udávanie nezodpovedalo pravde, no navzdor toho prievádzky slúžny bol ochotný hneď pokutovať oznámených na 25 korún abo na dvojdňový žalár. Nevinne posúdení hneď appelovali na nitrianskeho podžupána, ale márne, bo aj podžupán ochotne potvrdil výrok prievádzkeho slúžneho. A tak teda Gecková úradná múdrosť a blahosklonnosť k ľudovým občanom šťastlivo pregeckovala v Nitre. No appelovalo sa proti tomu až na ministra vnútra. A tu hľa, p. minister dľa nitrianskych liberálnych pochopov nezadržal sa dobre, lebo tak výrok podžupána ako aj slúžneho a tak aj udanie Gecku vyhlásil za bezzákladné a oslobodil všetkých posúdených.

Keď sa to naši ľudovec dozvedeli, každý očakával, že teraz už aj slúžny Abaffy, aj fira Gecko pojdu sa odprosovať k nevinne posúdeným, teraz ale oslobodeným takto: My sme vás chceli posúdiť na 25 korún, ale ponač pán minister teraz povedal, že sme sa veru mylili. Teda uznávame, že ako úradné osoby vykonali sme somárstvo a vás darmo sme naháňali. Aby ste sa tedy nehneváli za to na nás, preto dáme pre chudobných vašej obci my tých 25 K. toľko raz, kolkých sme vás nevinných posúdili. Ale veru o takomto zadosťučinení nevinne povláčeným občanom niet ani reči! To by musel byť až príliš svedomitý a statočný liberál, ktorý by chybu svoju takto cheel napraviť — a v Nitriansku takého liberála nehľadajme.

Ale my povieme iné, ako sme to už aj raz povedali. Jestli taký zandársky fira Gecko alebo taký prievádzky slúžny chytá sa takých vecí na trápenie obecnstva, ktorým nerozumie: zdaliž je už potom dosť na tom, keď konečne minister predsa napraviť jejích hlúpe prechmaty? Kde ostane zadosťučinenie nevinne povláčeným občanom? Také veru poriadky, kde sa chyba vždy naprávať musí, nám nezodpovedajú! My chceme zákon taký, aby sa podobné hlúposti a sužovanie nevinných občanov ani stať nescelo — a keby sa predsa také stalo, nech-že takých chybujúcich hlupákov náležite potrescú!

Krestanský sväzok ľudový sväzok.

V maďarskom týždenníku «Néppárt»-u píše o tom sväzku povsímnutia hodný úvodník náš ľudový vyslanec: Dr. Mikuláš Zboray. Je to ten istý pán, ktorý ako vyučený a to veľmi schopný pravotár prevzal zdarma obranu našich privrzcov oproti Spitzerovi-Szönyimu, a tohoto milého žida aj šťastlivo odbil pri súde.

Pán Mikuláš Zboray predstavuje si ten sväzok ľudobranný takto: V centre strany našej ľudovej mal by sa utvoriť jeden oddiel právnych záležitostí. V tomto oddiele registrovaní by boli dľa okresov všetci členovia tohoto sväzku. Keď daktorý člen žiadal, by radu od cen-

truma, oddiel ten radu potrebnú mu odošle listovne, ak by patričná stránka doposlala potrebný obnos na poštovú známku. Jestli by stránka toto nežiadala, vtedy rada potrebná uverejňovala by sa vo zvláštnych, k tomu cieľu len slúžiacich «odkazoch redakcie», a to tak v «Kreštan»-ovi, ako aj v maďarskom a nemeckom týždenníku. Ak by ale záležitosť nedala sa vybaviť z centrumu, alebo žiadost uchádzajúcej sa stránky bola by nepochopiteľná, abo potrebné by bolo stránku tú osobitne vypočúť: v týchto pádoch odkázala by sa stránka na dôverníka nášho v okrese patričnom bydliačeho, ktorý by záležitosť stránky buďto dôkladne opísal centrumu, alebo sám vybavil.

Poplatok členovský určuje pán Zboray tiež na jednu korunu, ale listovné trovy musely by stránky znášať sami.

Taktiež stránka by musela znášať aj tie nevyhnutné trovy, spojené vybavovaním právnej záležitosti. Toto by bolo potrebné preto, lebo z 1 koruny nenie možno zaoкрыť také výdavky, ktoré nie sú vlastne pre fíškála, lež za rozličné výfahy, štemple atď.

Pri takomto poriadku stránka predsa by bola vždy úplne zabezpečená; 1. že ju nikto falošnou radou nezavedie a do nemožných pravot nenaženie, 2. že záležitosť jej vybavovať sa bude úprimnou svedomitosťou a že platiť bude len to, čo v záležitosti jeho ako hotový groš vydať sa musí.

Pán Zboray má však tiež jednu veľikú, a to veru oprávnenú starosť. Zo zkušenosťi zná už, že ľud náš je nedôverčivý. Mnoho raz stane sa, že dakoho skutočne nespravedlive oberú zlomyseľní ľudia o majetok. Ale tí zlomyseľníci boli tak opatrní a ukrivdený chudák tak neopatrný alebo nezkušenosť, že sa tá krivda pred súdom niako preukázať nemôže, o nej iba sám Pán Boh zná, a zlé svedomie patričného klamára. A keď potom takému chudákovi nikto pomôcť nechce, lebo nemôže, nuž on zanevre na všetkých sudcov a fíškálov a všetkých drží len za nesvedomitých tríznilov chudoby. A daromné je takému človeku vysvetlovať nemožnosť jeho žiadosti; on sa presvedčiť nedá. Kolko len už aj v redakcii našej bolo ľudí s písmami, ktoré svedčily o tom, že patriční nejaký majetok celkom správne (bárs dľa božskej pravdy aj nespravedlive) prehrali u súdu. Oni chceli ísť s nami pred kráľa prosiť o milosť. Darom sme hovorili, že otázkach majetkových aj sám kráľ je podrobený súdu, ba sa stalo už, že aj kráľovské pántvo prehralo takú pravotu v záležitosti majetkovej: tomuto ale taký nešťastník nechce uveriť. A práve to je znakom jeho polutovaniahodnej nevedomosti, i je úkazom, že pre takú svoju nevedomosť a neopatrnosť musel prehrať svoje spravdivé právo.

Nuž neprestávajme hlásať:

Zariadme si «Krestanský ľudový sväzok!»

Talianský kráľ v Nemecku.

Na tempelhofské pole prišiel s talianskym kráľom Viktorom Emanuelom cisár Vilhelm, cisárovná a dedič

trónu, aby držali hliadku nad vojskom. Prvý gardový pluk viedol sám cisár Vilhelm pred talianskeho kráľa. Po hliadke cisár i kráľ, pred zástavami jazdili do kaštieľa. Na ceste ich obecenstvo oduševnene pozdravovalo. — Večer o 7. hod. bol v potsdamskej palote slávnostný obed na počesť talianskeho kráľa. Na obede boli aj kanceliár gróf Bülow, talianský zahraničný minister Pinetti a talianský veľvyslanec gróf Lanza.

Pokým panovníci držali hliadku nad vojskom, kanceliár gróf Bülow, talianský zahraničný minister Pinetti a rakúsko-uhorský veľvyslanec na nemeckom dvore Szögyény-Marich opätovne mali poradu. V smerodajných kruhoch hovoria, že na týchto poradách došla výrazu tá túžba, aby sa v záležitosti obchodných smlúv stalo dohodnutie, ale konkrétne návrhy ešte nepojednávali, lebo k takýmto základu ešte niet.

Jeden ruský diplomat povedal, že sa Viktor Emanuel na tom ustáva v Berlíne, aby spojil trojspolok s dvojspolkom, totiž, aby uskutočnil plán zosnulého ruského zahraničného ministra Lubanova, ktorý chcel stvoriť aliancu medzi Rakúsko-Uhorskom, Nemeckom, Talianskom, Ruskom a francúzskou republikou. Diplomat povedal, že talianský kráľ o tomto mal rozhovor s cárom počas návštevy v Peterhofe a že o tejto alianci bude sa Viktor Emanuel radiť aj s präsidentom Loubetom svojej návštevy v Paríži.

V telegramme dakoval berlínske mu mešťanostovi za skvelé uvítanie Viktora Emanuela v Berlíne, na čo berlínsky mešťanosta dal vreľú priateľskú odpoveď.

Keď talianský kráľ odcestoval z Potsdamu, bol spreádzaný cisárom Vilhelmom, cisárovnou, dedičom trónu, členami panovníckej rodiny nemeckej a vysokými hodnosťármi. Panovníci sa vrele rozlúčili. Viackrát sa objali a pobožkali.

Prst Boží.

Strašné noviny prinášajú zo všetkých strán sveta telegraf. Nedávno tisíce Iudu zasipala láva, t. j. horúca kamenná tekutina vybušlého vrchu Mont-Peleé, na ostrove Martinique a takrečeno celý ostrov je zpusťšený; inde celá úroda je ladom zbitá, a veľká bieda hrozí mnoho tisíc Iudu, z druhých strán prichádzajú o pomoc volajúce telegrafi vodou zaliatých obcí. Tieto príklady sú dostatočné na dokázanie budúce nastávajúcej biedy. A všetky tieto znaky usilujú sa prirodopisci rozličnými spôsobmi vysvetľovať a dokazovať chcú, že toto sú všetko jednoduché hry prírody; slovom, všetko možné učiniť rozum ľudský, aby sa dajako vyšmikol z pod obličajú toho, ktorého prst riadi celý svet, od ktorého pokivu jedného vysí million a million Iudu života, za dobro a blahobyť.

Však ale pýcha, tá najde svoje poníženie, lebo písano je: «Kto sa povišuje, bude ponížený». Oproti takému nešťastiu, jaké sa prihodilo na ostrove Martinique, ešte ani ten neveriaci očití svedok nebude vstave pýchou odpovedať. Neni to volačo hrozného ešte aj pomysleť si, že ten krásny ostrov, na ktorom sa koľko Iudu živilo, za

pár hodín je zpusťšený. Na pomoc vyslaný svedkovia hrozná a ducha zadržujúce pády rozprávajú, že miestami svetlavý plameň sa vyhadzuje z pomedzi zhorenín, ktorý prestrašuje ešte aj tých málo na živote ostatých Iudí. Ešte vždy vyfahujú do poli zpálených Iudí z pomedzi zhorenín a nestačia pochovávať mrtvých, a odvážaf na poli mrtvých hladom zomretých. Nie som vstave ďalej opisovať toto nešťastie, ktoré na papier len opísať prestrašuje mňa, a čitateľa tiež.

Len poznamenaf chcem ešte, a pýtam sa fa milý čitateľu, jestli nevidíš v tomto hroznom nešťastí, ktoré mi ducha zatriaslo na prvé počutie, prst Pána? Jestli ty nepočuješ z pomedzi zhorenín opomínajúci a vystrieháči hlas? (Jestli nepočuješ o pomoc volajúci hlas Iudom zbitých bratov?) Hľa ja v týchto skutkoch prst Pána vidím a učim sa, že jestli mňa niekdy Pán sveta tiež navštívi, že nechosní nič inšie, ako pokloniť sa a pišnú hlavu skloniť.

Včuf Pán Boh potrestal ostrov Martinique. Na úm mi prídu slová jedného vážneho muža: «Boh keď sotiera, čini to, aby písal». Zpusťšenie ostrova Martinique, a ladom zbite obci, a zaliatých chotárov, to je všetko hlas Pána, ktorý celé človečenstvo obzvlášťne ale tí musia porozumeť najlepšie, ktorých to zastihlo, ktorí cítia v duchu svojom trestajúci prst Pána.

Konečne ešte jedno. Všetci sme jedného Otca dietky, bárs rozličných jazykov a vyznania viery, ale tieto korláti nech priam toto vedomie zbúria, veď aj nás kedyteď takéto nešťastie zastihnúť môže, darujme teda dľa možnosti našim bratom na pomoc pár halierov, s tým istým presvedčeným, že Boh to odplatí stonásobne!

A. J. študujúci.

Uctivá priateľská prosba ku ct. čitateľom «Krešťana».

V posledných dňoch mojeho vezdajšieho života, v 80-tom to roku mojeho veku a 54 kňazského jubilárneho roku, ráčil ma Boh ťažkým krížom navštíviť, ktorý s úplnou do vôle Jeho odovzdanosťou prijímam a streplivosťou niesť chcem. Ťažký ten kríž je tento:

Dňa 17. aug. po poludní odišiel som z Lomu do Pešťbudína, chcejúc 20. aug. účasť brať na svätošťefanskej slávnosti v Budíne. Moji nepriatelia — jakých mnoho mám zvlášťe v židovstve — vediať dobre, že som z domu odišiel a viac dní doma nebudem; použili tento čas ku vykonaniu svojej pomsty na mne. V noci o 12 hodine z pondelka na útorok t. j. z 18. na 19. augusta podpálili môj dom, ktorý, ponač bol len zo samého dreva vystavený celkom až do fundamentu i so všetkým, čo v ňom bolo zhorel. Knihovňa v cene 4—5 tisíc zl. mi zhorela tak,

že ani jednej knižočky nezostalo. Krásne obrazy v cene 300 zl. zhorely. Šaty — oblek — v cene 300—400 zl. tiež zhorely a iné mnohé veci v cene do 1000 zl. tiež na popol pohorely, tak, že mi zo všetkého nič nezostalo, len tie šaty, ktoré som si vzal do Pešti, tie šaty, ktoré na sebe teraz mám. Toto mi učinili, takto sa na mne vypomstili moji nepriatelia, tak, že teraz nemám ani kde hlavu skloniť a pomoci od nikúď. V tejto mojej biede a úzkosti tak rečeno prinútený som ku mojím priateľom zvlášte ku et. čitateľom «Kresťana» o pomoc a podporu sa dôverne utiekať, srdečne prosiac, aby mi s niečím, s nejakým milodárkom ku pomoci prispeli ráčili, za čo každému vopred vzdávam «Zaplať Pán Boh!» a pri sv. Omši na nich pamätať budem. Milodarky, prosím, buďte na sl. Redakciu «Kresťana», alebo mne zaslať.

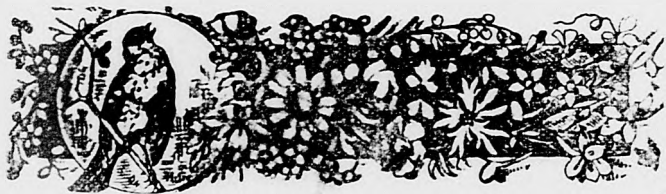
Andrej Rojko,

54-ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Jestli za dobré uznáte, ráčte tú moju prosbu o pomoc a podporu v «Kresťanovi» uverejniť, možno, že mi aspoň moji priatelia ku pomoci nejakým dárkom prispeli. Ráčte to ale nejak poopraviť, bo som tak zronený, tak zkonfundovaný že sa mi až hlava krúti, je mi ku zblázneniu, pre nevyhoviteľnú ľútosť a žiaľ nad tou veľkou ztrátou mojích vecí, zvlášte nad ztrátou mojej krásnej knihovni a krásnych obrazov.

Nemyslím, že by som tento tak hrozný úder ešte dlhšie vydržať mohol; bola by to zázračná milosť Božia, aby som pod týmto úderom do hrobu o krátky čas neklesnul.

S Bohom Brat môj drahý!

BESEDNICA.

Pieseň.

Proč blíš oko tvoje,	Proč tvoje prsia dmú sa,
jak vatry plamené?	jak voda zbúrená?
Hľa iskrí šialene,	Či tvoje ramená
jak v ohni suché chvoje.	snáď páli vašeň vrúca?

Stíš bure v tele slabom,
preč s čela čierny tieň!
bo ináč utečiem,
jak holub pred jastrábo.

Tichomír.

Prekvapenie.

Mrzelo by ma to, keby tá pani počula, čo chcem prezradiť, čo ona v najužšom kruhu k poučeniu druhých skoro potajomne rozprávala. Ale keď ona za dobré uznávala druhých poučiť, ja som sa tiež odhodlal, že povyprávam jej bájku, nech zmudrie svet, že mnohokrát jak nepríjemný koniec má ponáhle prekvapenie... V Trenčianskych-Kúpeľoch na korzove sadnul som si ku stolu v tóni jedného širokého javora sa mi ponúkajúcejmu a z cestopisu študoval som ďalšie plány cesty mojej.

Pri susednom stole try ženské trkotaly. Naozaj trkotanie bolo dosť keď spomnem, že mali pred sebou mrazivú kávu, ktorú s viditeľným pôžitkom chlupkaly. Lebo kde je káva, a dve-try ženy, tam je — myslím uveríte — trkotanie nevyhnutelné.

O mňa sa veľmi nestaraly. Prostopašne klebetily. Poriadne vyumývaly aj toho aj oného, osoby, klobúky, toallety. Za pol krátkej hodinky skončily to s celým svetom. Keď sa im minúl všeobecne zaujímavý predmet, pretriasaly udalosti denné a okolnosti zpäť cestovania.

— Ja — šteboce prostriednia — zamýšľam v sobotu ísť domov, ale len na pár hodín; v pondelok prídem nazpäť. Viete, prosím Vás, môj je už try týždne slamený vdovec, švarný človek, mladý človek... a tak jeho vernosť hroznému pokúšaniu je vystavená. Prekvapím ho, abych sa presvedčila, že jako už teda stojíme s tou mužskou vernosťou.

— Ó, milosť pani — pretrhne reč jedna bystrooká mladienka — prosím Vás, nechajte to tak. Viani aj ja som chcela prekvapiť môjho, ale... škaredo som pochodila; aj ešte včel sa mi do tvári bije krv, keď si len na to pomyslím, že chcela som prekvapiť môjho, a ja sama som bola ohavne prekvapená.

— Jako to bolo? Jako sa to stalo? Povyprávajte nám to, prosím Vás — znelo aj z pravej aj z ľavej strany. — Zvedavé hlavičky sa do hromady utúlily a veľkou zvedavosťou čakaly na rozprávku, ktorá sa zaujímavou ukazovala.

Ja som sa nezbadane blížej pritiahol a na oko zahružený do cestovného plánu zmerkoval som každé slovo z klebetných ústečiek.

— Práve jednoročná žena som bola. V zime, keď bol odmäk, na jednej prechádzke som poriadne prechladla, tak, že pre odstránenie následkov musela som ísť do kúpeľa. Lekár mi trenčianské kúpele odporúčal. Mój, ako úradník v Nitre, nemôhol odísť. Tak teda so žalostným srdcom pristala som na to, že len sama odcestujem. Veľmi, preveľmi milujem svojho muža, nuž môžte si pomysleť, že už tri týždne pred odchodom som začala plakať a bedákať. On ale, tá dobrá, pozhnaná dušička, tak mi vedel hovoriť k srdcu, že som konečne pokojne odhodila na tých šesť týždni, ktoré sa mi zdaly celou večnosťou.

Krásne dni byly; dobre som sa cítila. Na vidom očí sa mi choroba tratila, tak, že po štyri týždňoch celkom zdravá som sa cítila. Preto v každom liste — každý deň

som písala jeden — žiadala som si zkrátenie tých šesť týždňí. ale on sladkými slovami ma prosil, abych len zdržala predpísanú kúru. Čo som mala robiť — ostala som. Už aj piaty týždeň sa minul.

Vtedy za jednej búrlivej noci ohavný sen som mala, ktorý mi všetku spokojnosť pobúrilo.

V tom teda sni bola som doma v Nitre. Išla som cez dlhú ulicu a odrazu pred sebou vidím svojho muža s jednou driečnou ženskou sa prechádzajúc. Ponáhľala som sa za nimi, ale nemohla som ich dohoniť, kričala som na nich, ale ani si ma len nevšimnúli. Pred bránou domu tá pani pobozká môjho muža, vyzývave do očí sa mi zarechce i pred nosom zapre mi dvere. Na tento vrzgot zobudila som sa. Práve začínalo svať; pred očima sa mi predobrazil celý sen a — Boh vie — tento obraz tak sa mi vryl do zaľúbeného srdca môjho, že som sa do plaču pustila.

A jak predsa takéto niečo sa doma koná, kým ja túto nariekam? Ale pritom mi prišli na um slová starej, dobrej mamky mojej, ktorá hotová by bola za to i hlavu postaviť, že sen sa práve naopak plní. Aj vo mne uzrel ten náhľad, že *On* s túžbou a úzkosťou čaká na môj návrat. Preto ešte v posteli odhodlala som sa, že zajtra odcestujem a prekvapím toho môjho zlatého, milého mužička.

Zimnične popakovala som všetko; sem a tam som pochodila odobrať sa, kontá vyplatit atď., tak, že na druhý deň s raňajším vlakom už odcestovala som.

Čo sa mám tajiť, poviem aj to, že ten špatný sen ma ustavične pokúšal, tam kdesi v jednom tmavom kútiku srdca môjho. Bože, veď kto by môhol vyzkúmať tých mužov. Každý hovorí — «neverte im, vetroplasi sú, len sa tak ihrajú so ženským srdcom...» Rozum ale mi len vždy to trúbil: ale id ty hlúpa žena, veď to bol len sprostý sen. Od nepokoja takéto radosti, nastrašenia, úzkosti a čo ja viem od akých citov sprevádzaná došla som po obedu o jednej hodine na nitrianské nádražie.

Práve v najlepšom čase — myslela som si — môj do tretej hodiny komotizuje, potom ide až do úradu. Teda práve ho doma najdem; koč tak asi na 30 krokov od domu zastavím, nezbadane vojdem dnu, on ani len myslieť nebude na to, až keď mu krky obejmem a ho boziami obsypem.

Tak sa mi to podarilo, jako som mienila. Celkom ku dverám svetlici som prišla. Zdnuhá som začula rozhovor. Hnevala som sa, že práve teraz tu ktosi pokúša. Ale kto to môže byť? Chyžná len nie, veď som ju na dvore videla. Bližej kročím ku dverám a načúvam, a — Pane Bože — burlivá, vrelá krv hneď sa mi sekla.

«No, ešte len raz mi to povedz, dušičko moja, moje všetko, (srdco mi skoro zkamenelo, veď mňa volával takto): no?... nie?... nepovieš? No veď počkaj, po osem dňoch prinde mi žena, vtedy nebudem môcť sa s tebou takto zabávať každý deň.»

Aha, — teda preto som ja musela vytrpeť tú šesť-týždňovú kúru?! Strach a hrúza! Stavila bych sa, že mňa ten sen neklamal; teda túto flandru radšej má, jako

mňa... tá špata, za koho by som bola hotová... áno, bola by som moje blaho, život, všetko obetovať. Ale zas rozpráva... čože?

«Pobozkaj ma srdienko moje... bozkaj ma, ... tak... no ešte raz» (dých mi zastavilo). Včul zas sa rehoce, oplán, aj ten smiech jeho je taký surový.

Oh, Beluško, Belo, ja zomrem. V rozčúlenosti nemohla som naraz dvere otvoriť, ktoré zaprašťaly; silnejšie som sa o kľučku oprela — a bez sebavedomia vrútim sa do izby... Polotma bola dnuhá; španielska záclona odtiahnutá na stranu. O inšie som sa nestarala, len na môjho muža som sa dívala, jako prekvapený s rozplamenenou ani krv červenou tvárou stál predou mnou.

«Ale či sni sa mi, alebo ty si to, holubiatko moje?» (Brr! ako by mi bol do srdca pichol, keď ma takto oslovil ten bezočivec.)

Do pästi otisnutýma rukama som sa mu zahrozila... tomu vetroplachovi. «Ty oplán (takto som to čítala v románach o takéto výstupoch.) Oplán, nenávidím ťa, oškľivíš sa mi, ani nenajdem dostatočných slov k vysloveniu opovrhnutia... Kde máš tú flandru?... Hneď sem s ňou, s tou oškľivou zmyjou.» (Aj toto je z romána.)

Belo, ani pomatený, sa mi díval do očí.

«Čo to chceš, cieuško, čo? (Zas len takéto pokorné a podvodné oslovenie) Čo ti je? blázníš sa?»

— Lotor — kričím bez seba — daj sem tú ženu... tú... tú potvoru... všetko!... s ktorou si tvoju vernú manželku klamal, lebo ináč...

— Ale odpusť duša moja — blížil sa ku mne — predsa rozum sa ti ztratil?

— Čuš, podvodníku! — preč odo mňa. Najdem ju sama; ale prečo by som ju mala hľadať, veď som ju videla vo sne, tú podlú mršinu.

Môj sa na to začal chychotať. Na toto škripľavý, tenký rehot sa ozval za španielskou stenou.

Ani voláka bezúzdna fúria skončím ťa, abych ju na kusy roztrhala, že v mojom dome z mojej pošliapanej počestnosti sa rehotá opovážila. V tomto okamihu ale nazpät som sa zatackala, ako by bol hrom medzi nás udrel... Tam sedela tá obluda v obraze jedného lesklým perím ozdobeného papagaja.

S nadudrenýma krídlama, s iskriacima očima zaškrieka mi ten vták: So-marr! So-marr!

Oj ty trulo, — zakričí môj, ako to oslovuješ svoju pani? Preto som sa s tebou celé dni trápil, abys' to včul nevedel? No povedz: «Hubičku, ... hubičku Karrolovi!»

— So-marr! — škrieka ďalej — so-marr!

To som už ďalej nemôhla zniesť. Objala som môjho Belušku a plačúcej len to my bolo možné povedať: «Odpusť mi Belušku, len tento raz mi odpusť.»

«Buď spokojná, nehnevám sa... s radosťou som ťa chcel prekvapiť s týmto papagajom, čo si si vždy žiadala. Ale včul povypprávaj... veď už neplač... povypprávaj mi, čo-že ťa trápi?»

Ďalej len to viem, že so slzami som mu povypprávala môj sen.

Ženské sa chutne smialy; ja pod fúzami, ktorých nemám, som sa tiež chutne zasmial; zavrel som cestovú knižočku a odhodlal som sa, že túto tajnú udalosť prezradím, nech sa učia ľudia, že nie je dobre vždy o prekvapeniach rozmýšľať.

Poslovenčil: Bogoslov.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme čtených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Manévry na mori. Jeho veličenstvo kráľ v nedeľu, 31. augusta odcestoval z Işlu do Triestu a odtiaľ do Póly na cvičby našej vojenskej floty, odkiaľ sa až 5. september vráti. Manévry budú veľmi zaujímavé, nielen preto, že veľmi mnoho vojenských lodí zúčastní sa na nich, lež aj z tej príčiny, že kombinované budú s manévrami primorskej armády, ktorá zas na brehoch Adriatického mora bude podporovať válečné loďstvo. Válečné lode napadnú breh, ktorý brániť bude nepriateľ. S lodí vysadia na breh matrózov, ktorí potom na suchu budú bojovať proti nepriateľovi. Do Triestu došlo dvadsaťšesť veľkých vojenských lodí a šesťnásť torpedových fregatt na čele so zástavnou loďou «Franc Jozef I.» Admirál Spaun na lodi «Fantasie» došiel do Triestu aj náčelník generálneho štábu barón Beck. V Póle sa už veľmi chystajú na uvítanie kráľa, ktorý však vyslovil tú žiadosť, aby vzhľadom na smrť jeho arcikňažny Margity Žofie mesto neosvietili, a zároveň ďakuje všetkým, ktorí osvetlením svojich domov chceli účasť brať na slávnosti.

Výlety barónky Seefriedovej. Barónka Seefriedová, vnučka nášho kráľa, ktorá ako je známe, letuje vo svojom peknom letohrádku pod ružomerským Čebatom, skoro každý deň na koni robí výlety na pekné romantické miesta liptovskej a oravskej stolice. Na týchto prechádzkach sprevádza ju obyčajne mladý Štefan Rakovský, syn kraj. vyslanca Štefana Rakovského.

Pamiatka vydobitia Budína. 2. sept. bude tomu 216 rokov, čo uhorské vojská pod vodcovstvom kniežata Karola z Lotharingie po 77 dňovom obliehaní zaujali v noci Turkov nachádzajúci sa hrad Budín a tým zlomily jarmo turecké, pod ktorým za 145 rokov upel Budín a s ním aj veľká časť Uhorska. Pamätnú udalosť túto i

toho roku zasvätia slávnostnými službami Božími, ktoré odbývať sa budú v nasledujúcu nedeľu v chráme Matiašovom.

Smrť. Dr Imrich Hajnik, univerzitný profesor na odpočinku v sobotu, 30. augusta popoludní zomrel v 63 roku učenlivého života vo svojom letohrádku na Švábhegyi. Pohrab odbýval sa v pondelok popoludní v Budapešti.

Bezmenné listy. Zriedka kde sa najde toľko potajomných naničhodníkov, ako v mestečku Sereď. Tá hnusná obyčaj panuje tam, že mnohí ničomníci, ktorí nemajú vôbec pochopu o mužskom charaktere, veľmi radi dopisujú predstavením listy bez podpísania svojho mena. Toto sú tí najnebezpečnejší divostvori, ktorých sa treba viacej obávať ako besného psa. Do ovčej koži navlečení vľci vkradnú sa medzi poriadnych ľudí, listivými rečiami podlizujú sa a ako zemeplazy čakajú na pohodlnú príležitosť, aby len dakoho svojim jedovatým jazykom — bárs i listovne — uštipnúť mohli. Takýmto nezdarnikom treba rozmliaždiť hlavu ako hadovi. Uverejním jedon z takýchto potajomných listov, nechže sa hanbí jeho pôvodca ako s metlou vyhnatý svoditeľ; nechže ho svedomie hryze ako Kaina, neb Judáša:

«Pán Loveczky!

Z nahodu som očul, keď ne napravá to, očo roba v Iparteštileti, bude s nima zle, nech toto opozornení nasledujú že vihození budú, neni natom dosť, kdo jich vivolel aj Ich zhozi Oni su prezradení Oni slabi nato v Szeredi jejjich přítel.»
Bože zachovaj ma od takýchto priateľov!

Loveczky,

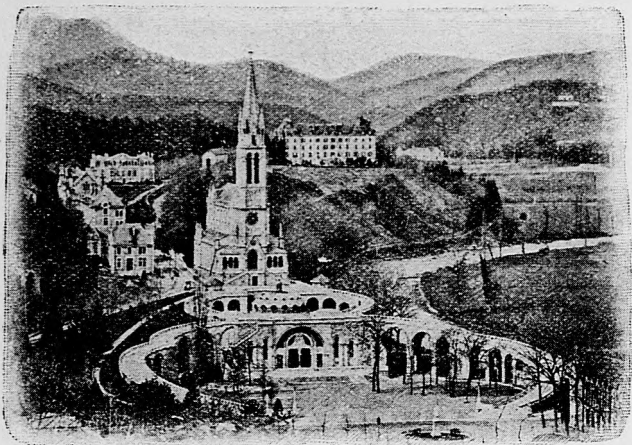
notár sereďského priemyselného spolku.

Nebezpečné poštipanie osami. V Brezenu v kantone Bern, jedného triročného chlapca, ktorého rodičia odišli na pole pracovať, napadly osy a tak ho poštipaly, že následkom spôsobených rán zomrel.

Z króniky «cupringerov.» Budapeštianska polícia zatkla 21ročného «cupringera» Rudolfa Magasyho, ktorý bol zamestnaný v službu sprostredkajúcom ústave Móricovej Königovej na Jozefovej okružnej ceste. Milý službu sprostredkujúci spáchať chcel útok proti 14ročnej slúžobnej Irme Bokrosovej rodom z Budapešti. Keď už v sprostredkujúcej písarni nebolo nikoho, zatvoril dvere, a slabému dievčaťu zapchal ústa ručníkom a pokúsil sa proti nemu o nemravný útok. Dievča sa však vytrhlo z rúk hýrivca a začalo kričať, načo sa s shrkol pred ústavom veľký zástup ľudu. Ľudia vylámali dvere a násilníka oddali policii.

Vyvolená mrtvola. Na Eskü-téri v pondelok popoludní vytiahli z Dunaja už veľmi porušenú mrtvolu jednej ženskej. Odviezli ju do súdneho pitvacieho ústavu.

Slepý nábitok. Financ Michal Sági, ako z Pakšu telegrafujú, v obci Fadd dolapil hatvanského obyvateľa Đura Nagya pri lovení rýb. Chcel ho zatknúť, ale rybárpytlák skočil do člna a odvesloval na šírý Dunaj. Sági strelil za ním, na čo Nagy padol do vody a utonul.

Jubilárna púť do Lourdu.

Na sviatok svätého Ruženca pod duchovným vedením dôstojných pánov Jozefa *Kompánek*, dekana-farára a Michala *Kada*, farára pohne sa z Budapešte dňa **28-ho septembra** roku 1902. Návrat dňa **15-ho októbra**.

Smer cesty:

Budapešť—Záhreb—Fiume—Sv. Peter—Cormons—Mestre—Majland, (pobyt) Genua—Nizza, (pobyt) v Lourde (4 dni pobyt), Toulouse—Marseille (pobyt), Genua (pobyt), Majland—Mestre—Cormons—Sv. Peter—Fiume—Budapešť.

Prihlásiť sa možno u duchovných vodcov. U týchže je k dostániu i čiastočný program.

Jozef Kompánek,

dekan-farár, majiteľ záslužného pápežského kríža «Pro Ecclesia et Pontifice» v Nagy-Sztricie (Trenčianska stolica.)

Michal Kada,

farár, majiteľ pápežského záslužného kríža «Benemerenti» Szent-Endre (Pešíanská stolica.)

Cirkevné slávnosti. Pomocou božou a zaujatostou ctiteľov Prebl. Panny Marie, podarilo sa Višňovský chrám Mariánsky sossbieranými milodarmy utešenou maľbou, výtečným maliarom našim *Jozefom Hanulom* prevedenou ozdobiť. Ponevác ešte mnoho treba k úplnej ozdobě tak významného chrámu toho; preto neprestávám prosiť úprimných ctiteľov Rodičky božej, aby i na ďalej prispeli nám milodary na chrám tento, ktorý už teraz hlása slávu božiu a úctu k Panny Marii. Slávnosti tieto budú sa správať dňa 8-ho septembra t. j. na deň Narodenia Bl. Panny Marie, skrz veľkomožného pána prepošta Čačanského *Ignáca Tvrďj*. Slávnostnú kázeň bude držať dôstojný pán *Demeter Durčánský*, dekan a farár Zákopecký. K slávnosti tejto povolávajú sa ctelia Prebl. Panny Marie, zvlášte tí, ktorí k ozdobeniu chrámu milodarmi prispeli. S úctou *Alex. Frátrik*, farár Višňovský.

Majordomus snemovne vyslancov u pápeža. Z Rímu oznamujú, že 26. t. m. pápež prijal na súkromnej audiencii dvorného radcu a majordomusa snemovne vyslancov Bélu Csávossyho aj s jeho dcérou Desiderovou

Orczyho aj so synom. Audiencia trvala štvrt hodiny. Pápež prijal majordomusa veľmi vládne a žive sa ho dopytoval o pomeroch Uhorska, o cirkevnopolitických zákonoch a o uhorskej snemovni vyslancov. Csávossy, ktorý znamenite vypráva latinsky, podrobne odpovedal na otázky. To sa pápežovi veľmi páčilo, potom sa obrátil k nemu a pýtal sa ho, koľko rokov je už vyslancom.

— Dvadsať rokov, svätý otcé, — odvetil majordomus.

— To je veru pekný dlhý čas — poznamenal Lev XIII. Potom sa obrátil k jeho dcére vydatej za Desiderom Orczy, ktorej povedal, že mnoho počul o nábožnosti a dobročinnosti jej detka Ignáca Csávossyho. S tým udelil familii požehnanie a prepustil ich s tým, aby odniesli jeho pozdrav do Uhorska. Csávossy prišiel v pondelok z Talianska do hlavného mesta.

Púť. Dňa 7-ho septembra pôjdu slovenskí katolíci Jozefovskej farnosti na «*Mária Bešňov*». Púť pohne sa o 6 hod. ráno. Na milostnom mieste 8-ho t. j. na druhý deň bude sv. omša i kázeň. Prosíme naše katolícke obecnstvo, by nesťažovalo si pripojiť sa k našej púti čo v najväčšom počte. *Vincenc Jonecz*, spevár.

Neznáme kde zomre. V spišských Haligovciach po tieto dni istý Jozef Bjaloncik 16ročný mládenec v lese, kde statok pásol, náhle zomrel.

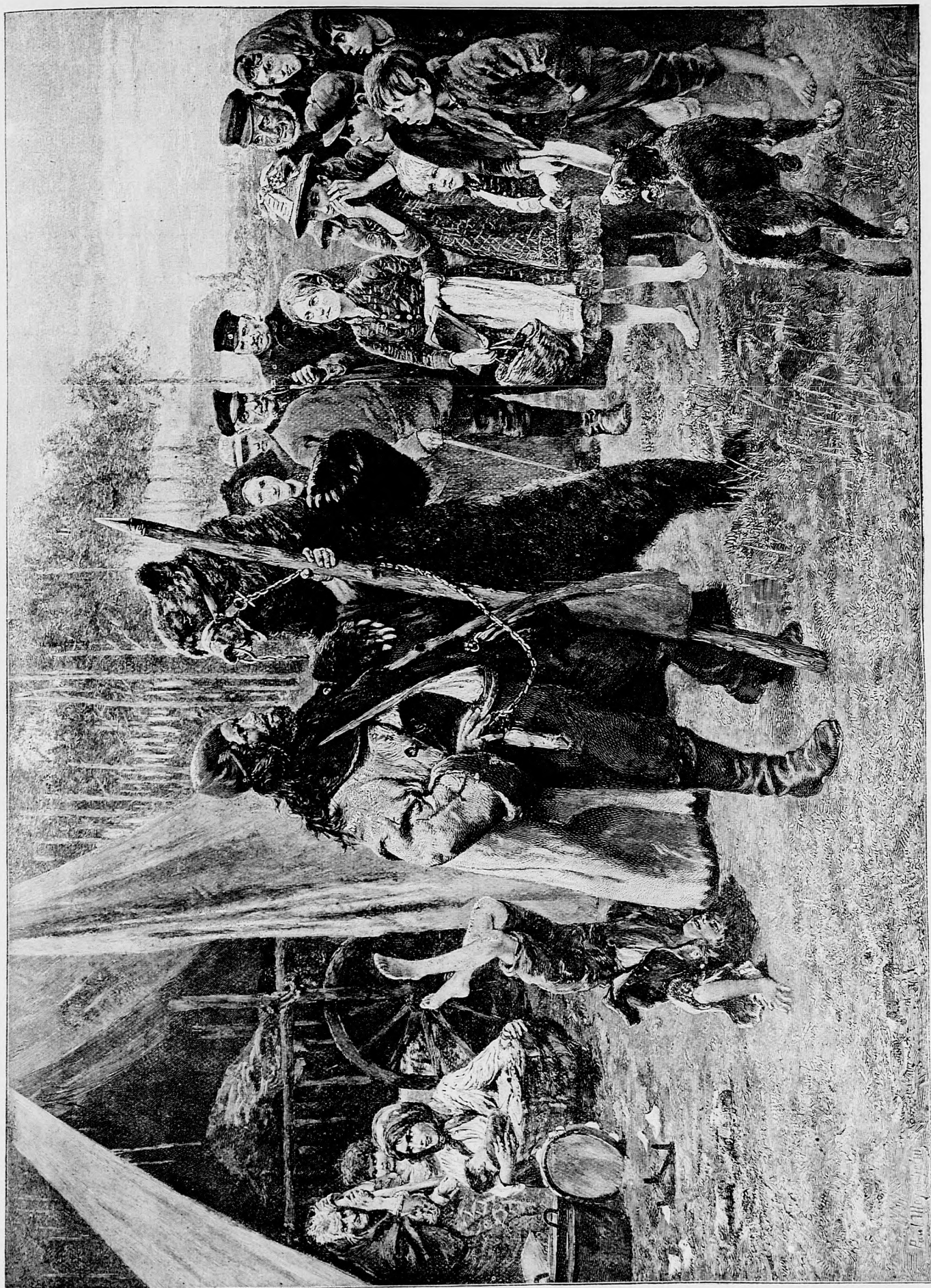
Nešťastie na automobile. Pri New-Yorku Mathews, millionár z Jersey-City, jachajúc s jednou spoločnosťou na automobile dolu jedným kopcem, spadnul i so svojim motorom do jednej priekopy. Mathews a dve dámy prišli o život, a jeden kňaz utrpel ťažké úrazy.

Vek kasírok v kaviarňach. Minister vnútra už dávnejšie bol nariadil, že kasírky v pešbudínskych kaviarňach musia mať najmenej 40 rokov. Nariadenie toto aj vyšlo, ale len na papieri a tak i na tom papieri ostalo. Teraz minister vydal nové nariadenie, že i kelnerky a chýžné v hoteloch i na vidieku musia mať najmenej 40 rokov. Nariadenia toto ma vstúpil od 1-ho sept do života.

Otvorené jarmaky. V spišskej stolici sú okrem Krompachu, Kluknavy, Vlach, Podhradia, Novej-Vsi a Ondrišľa zase jarmaky na rožný statok dovolené.

Spišsko-belanská kvapkavcová jaskyňa, takrečená höhla, ktorú každý rok i mnohí cudzozemci navštvujú a obdivujú, od toho času jak ju vynašli, t. j. od roku 1882. dňa 14. augusta mala päťadvadsať tisícého navštvovateľa.

Proti alkoholismu. V Anglicku pred rokami založili katolícky spolok striezlivosti, ktorý menujú «Ligou kríža». Tento krajinský spolok vydržiava každý rok shromaždenie. Toho roku bolo shromaždenie vydržiavané v londýnskom krištálovom paláci, kde sa sišlo asi 10.000 ľudí. Na shromaždení vyniesli zaujímavé uzavretia zvlášte ohľadom Londýna, ktorého predmestie Eastand zvané je povestné pre korhelstvo. Ohľadom na blížiacu sa jaseň a zimu uzavreli, že v menovanom predmestí budú sporiadať poučné a zábavné prednášky a potom tak zvané penny-koncerty (krajciarové koncerty), na ktoré sa bude platiť za vstupné bez ohľadu na miesta celých šesť krajciarov.

Vodič tancujućeho medveda.

DOPISY.

O tom ľudovom sväzku.

Chcem podať uznanie nad rečou pána vyslanca Štefana Rakovského, ktorú noviny «Kresťan» v úvodnom článku 10-ho augusta priniesly o založený kresťanského ľudového sväzku, kde podáva príklad z Irčanov, jako títo utvorili si jeden kresťanskí sväzok, ktorý deniesol ten následok, že sa z pazúr protestantskej liberálnej vlády anglickej vyslobodili.

Aby teda tento kresťanský sväzok skorej nastúpil, podávam nasledujúci príklad tiež z Irska pochodiaci.

Keď už Irčania tak boli prenasledovaní, že by to už ani divoké národy za šlachetný skutok neboly považovaly; keď už prenasledovanie v Irsku prekypelo, našiel sa jeden muž, ktorý si zaumienil, že sa predstaví jako kandidát okresu klerického, aby tie tuho zatvorené dvere snemovne anglickej pred katolikmi otvoril. Muž tento menoval sa O'Connel. Na prvý pohľad tak ľahké sa zdalo O'Connelovi jeho zvolenie, jak ťažké ukázalo sa jeho vojdenie do snemovne ablegátov nižšieho domu. Asnáď nebola väčšina Irlandčanov katolíkov? Na každý pád bola! Lenže, aby volakto mal právo voliť, musel aj určenú daň platiť, a každý boháč bol protestant, a každý katolík bol bedár. Nebolo v tom okrese inšieho voliča katolíka, jako domkári s pár vyarendovanými rolkami a niektorí väčší arendaši. Títo ale celkom záviseli od svojich protestantských gruntových pánov. Chudáci arendaši títo ani len kontraktov nemali. Teda majitelovia, (poviem viac agentovia, lebo majiteľ skoro každý v Anglicku bývaly) čira samovôla a samopašnosť dostačila, aby v okamžení z jejich arendy vyhnaný boli. Toto vyhnanie, alebo abych výraz úradný použil: zákonné odšupovanie na arendaša, tolko bolo, jako vyndenie na žobrátku palicu. Čokolvek popravil, za to vynáhradu nedostal. Taký obyčajne len holú zem dostal, bývanie si musel sám postaviť, na deň ale jeho odšupovania dom mu zrúcali. Nieto srdcu bolastnejšieho, jako opisy tohoto hrozného vyšupovania čítal. Ten irlandský sedliak v týchto okolnostach často takú trpezlivosť ukázal, ktorej tajomstvo jedine v jeho nábožnej duši je ku naleznutiu. Abych len príklad predniesol, stalo sa, že z jednej takej chalupky bez všetkého milosrdenstva vyhnaná starena takto bedákala: Ale ja biedne stvorenie — hovorí starena 74 roky stará — tu stojím pod holým nebom, ktorá som nikdy nikomu neublížila, ale mnohokrát útulok nešťastnému som poskytla, čo som len urobila, že som si toto zaslúžila?

— Uspokoj sa, milá manželko — odvetí na to tiež tak starý jej manžel, — však drahý Spasiteľ ešte viac trpel!

Tieto zákonnité vyšupovania neboly len niektoré pády: za desať rokov 282,000 domov zrúcaly. Roku 1841-ho 50,000 familii vyhnaní z krajiny von; celé Irlandsko plné je týchto smutných zrúcanín. Sám protestant učenec Brygyd hovorí: neni možné tomu, kto tento kraj precestuje, aby odhodil od seba ten cit, že vláda hnusný zločin vykonala na obyvateľov tej krajiny, ktorá je jej poddaná.

Včul si pomyslime, jaký pomer bol medzi katolíckymi voličami a medzi protestantskými majiteľmi! Každého hlasovania (ponevác tajné nebolo,) následok bol vyšupovanie. Ba niekedy aj smrť.

Vieme, že kat. Irlandčanom protestantská vláda anglická násilne vyhánala jejich reč materinskú nielen zo všetkých škôl, ale previedla i to, že ani v chrámoch katolíckych nesmelo odznej slovo v materinskej reči irskej. Jestli ale kto hlasoval na takého kandidáta, ktorý zaviazal sa na sneme brániť prirodzené i božské práva reči materinskej Jačanov, taký volič bol za nič pre nič odšupovaný, dom mu zrúcali, a on sám nieraz do krutého žalára vhoďený. Pyšná vláda protestantských Angličanov vyriekla, že Irčania musejú sa alebo po angličtí a jazyk svoj materinský od seba odhodíť, alebo povyháňa ich pomaly všetkých.

Ale keď sa utvoril katolícky sväzok ľudový, už sa osmeleným videl arendaš, a táto smelosť ho priviedla ku hrdinským skutkom. Áno k hrdinstvu, lebo jak by mohol pomenovať držanie sa toho úbohého roľníka, ktorý pre volajakú dlžobu u svojho pána sedel v žalári, a keď pán prišiel k nemu a hovorí: Ty budeš prepustený, keď proti O'Connelovi, (to bol katolík a ľudák) hlasovať budeš! Ťažký boj povstane v srdci sedliaka. S jednej strany je jeho národ irský a viera, s druhej jeho rodina, ktorá je utisnutá na neho a jeho zárobok. Vezme ten poplatok nesmele a bojzlive sa tiahne k tomu miestu, kde sa bude hlasovať. Ale tam je u prostred zástupu aj jeho chudobná manželka. Zazre ho, a zbadá, čo sa s ním stalo; zabudne na svoje maličké, ktoré na raz do úst nemajú a chleba pýtajú, a s týmito slovami sa tisne k svojmu manželovi: «Ty nešťastníku, čo chceš urobiť? Zmysli si na tvú dušu, a na tvojho národa slobodu!»

Ten sedliak zrozumie slová svojej manželky, dá hlas O'Connelovi a navráti sa do žalára. Keď O'Connel sa predstavil s programnou rečou voličom okresu klerického, strašne rozhorčenie povstalo v Irlandsku. Každá stránka chystala sa k boju, ktorý že rozhodujúci bude, každý cítil. Na jednej strane stála vláda, vojsko a boháči: s druhej strany do handár oblečené množstvo. Ale na tejto strane bolo aj katolícke kňazstvo, ktoré sa za svoj národ a za reč jeho nehanbilo, ľudový sväzok a O'Connel. Boj volebný bol živý, ale hneď videli protestanti liberálni, že celkom budú premožení.

Ani jeden arendaš nedržal so svojim pánom, a na spor hrozbe, že budú vyšupovaní, hlasovali predsa na O'Connela. Hroznou väčšinou bol vodca vyvolený a obklúčený 60.000 mužmi, ktorí na znak víťazstva zelené ratolesti v rukách mali, nasledujúcu hlásajúc pesničku

slobody: «Nech rozumia mužovia klerskí, že jediný základ slobody je v náboženstve, lebo ten hlas, ktorý sa ozval ku dobrému vlasti, najprv sa utiekal ku nebu v modlitbách. «Včul už zavzejú piesne svobody v širokých horách; potok pesnečiek zaplní údolia, naplní vrchy naše a jako hrom bude sa kývať ozvena, že Irlandsko je svobodné!»

Toto je krátky výťah z dejín ťažkého jarma irlandských katolíkov pod moc sberby liberálnej protestanskej postavených. No, katolíci, títo konečne predsa zvíťazili.

Toto zaiste poslúži našim bojkom za príklad, že asnaď na budúce pri našej strane vytrvajú, a dal by to Boh, že by aj u nás čo skôr tá irlandská pesnička svobody sa ozývala. U nás síce takých hrozieb báť nikto sa nemusí, ale k vôli žranice niektorí zapredávajú svoje hlasy, nerozmysliac na potrebu utvorenie kresťanského sväzku, radšej židoliberalnú vládu podporujú. Bratia, vstúpte do seba, a nasledujte bratov Irlandčanov, zaiste lepšie časy všetkým zasvitnú.

Rafael Tekula.

Rybany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

S dôverou prosím slávnú Redakciu nášeho «Kresťana», by ráčila týchto pár riadkov uverejniť.

Dňa 24. t. m. rozziarila sa obec naša leskom neobyčajnej slávnosti. Naša všeobecná ctená spoluobčanka totižto pani Magdalena Beňačková, vyznačená súc za svoje už čez 44 roky trvajúce bezzistné napravovanie a liečenie dolámaných, vytknutých a vôbec bár jako dokaličených údov ľudských, od jeho sviatosti pápeža Leva XIII. záslužným strieborným krížom, vo výspísaný deň bola s ním slávnostne v chráme našom ozdobená. Vyznačenie takéto nedosiahla ešte od jeho sviatosti posiaľ ani jedna roľníčka, následkom čoho nádobno nám ho vystaviť v tomto smere za výnimku. Ku tejto slávnosti ale pridružila sa ešte aj iná, a to síce tá, že vyšpomenutá vyznačená so svojim čez 20 rokov rychtárovavším, zásluhoplým, veľaváženým a od jeho jasnosti taktiež strieborným krížom vyznačeným manželom p. Jozefom Beňačkom slávila spolu aj zlatú svatbu. Poneváž títo dvá zámožní a na široko-ďaleko ctení manželia už vyše päťdesiat rokov ztrvávajú v posvätnom sväzku stavu manželského; žijúc čez celý čas v nepretrženej láske, vernosti a svornosti manželskej v tak vysokom stupni, že v tomto ohľade môžu slúžiť za jagavý príklad celej obci, ba aj celému okoliu,

Svätú omšu, kázeň, a prislúženia zlatého sobášu i pripínanie záslužného kríža ozdobenej odbavoval dôstojný a prevelebný pán dekan a farár v.-ostratický Jozef Kompánek, pri prítomnosti veľkého množstva v sprievode utešeného umele sriadeného spevokola rybanského. V lesku všeobecnej dobroprajnosti a duchovného plesania, stáli vďakou k Najvyššiemu preniknutí zlatosobášnici.

Po chrámových Bohoslužbách nasledovala svetská stránka slávnosti. Pozvané hostovstvo bolo rozdelené k nastávajúcemu obedu na dve čiastky. Značný počet sem

došlej intelligencie spolu aj ozdobenými zlatomanželmi vťiahnu do farskeho príbytku k pohostinnému stolu jeho veľkomožnosti dôstojného a prevelebného pána dekana farára nášeho Františka Strakoviča, kde pod hojným obedom povstanúc dôstojný pán celebrant dekan a farár Jozef Kompánek prvú zdravicu vyniesol na jeho svätosť, druhú na jeho veličenstvo, a tretú na zlatomanželov; postupne obrátiac sa k veľkomožnému domácemu pánovi dekanovi a farárovi miestnemu Františkovi Strakovičovi, podobne tlumočil tiež horúce vďaky aj v mene zlato manželov za jeho nemravnú otcovskú starostlivosť, a za oslávenia zlatého sobášu. Medzi obedom poslaný bol telegrafický vďakoprívet jeho osvietenosti pánu titulárnemu biskupovi Františkovi Vencell pápožskému praelátovi a veľkému prepoštovi do Nitry. Za týmto ale ujal sa slova druhý rečník miestny organista učiteľ pán Ján Klčo a oduševnenou rečou ďakoval v mene ozdobenej dôstojnému a privelebnému pánu dekanovi a farárovi Jozefovi Kompánekovi za jeho láskavé namáhanie pri celej slávnosti, zvlášte ale za to, že bol tak milostivý vyprostredkovať záslužný kríž v tomto jubilárnom roku od jeho svätosti pre vyznačenú pani Beňačkovú.

Slávnosti této skončili sa v úplnej tichosti a v srdečnom dobreččení Všemohúcemu, jako aj ku všeobecnému uspokojeniu.

K.

Vrbové.

Dôstojný Pán Redaktor!

S dychtivosťou prezieral som poslednie číslo «Kresťana», v tej nádeji, že najdem tam opísanú udalosť, ktorá sa u nás 20. aug. v deň sviatku sv. Štefana kráľa stala. Poneváž som ale o tom ani zmienky v tom čísle nenašiel, s radosťou chytám do ruky pero ja, abych všetkým čitateľom «Kresťana» zvestoval, bár trochu opozdeno, že darom Ducha sv. osvietený poznavší pravdu Kristovú, Georg Damaský 74ročný starec. Veľkou radosťou naplnili nás dojímavé slová nášho horlivého pána kaplána V. Bachratý a až k slzám pohnutí sme boli, keď očuli sme to odhodlané vyz. vierý 74ročného starca a jeho manželky. Myslím, že nad týmto poteší sa srdce každého úprimného katolíka, preto som to chcel uverejniť.

Pri radosťi ale zachvátil nás aj smutok; a síce náš horlivý p. kaplán preložený je od nás do Čachtie, čo sa nám veru nijak nepáči. Zadali sme síce prosbu, aby nám ho tu nechali, ale ešte nevieme, či stane sa nám po vôli. On oživuje náš čítací spolok a aj v iných ohľadoch by sme za ním žialili. Máme aj pána farára Fr. Kubičku v peňažnom, potravnom a čítacom spolku horlive účinkujúceho, ktorému ale miesto vďaky dostane sa nieraz nevdak a podlé upodozrievanie. On ale nečakajúc ľudskej vďačnosti, pracuje bezzistne, neunavne za všeobecné dobro. Keby nám bol mal kto oči otvárať pred 30 rokmi, nemuseli sme tak na psi tridsiatok výnsť.

Ale ono je to tak, že dokiaľ sa človek na svej škode nenaučí, nedá si od nikoho povedať. Sme my aj teraz takrečeno ešte len deti, v našej presvedčenosti a vzmužlosti. Nevieme, ani nemáme gurážu sami seba smelo za-

stať; radšej pokloníme hlavu pred kadeakým «pánom veľkomožným» a tancujeme tak ako nám hvízdajú. Velice potrebné by bolo, aby sme sa stali všetci údami toho «ľudového sväzku» a tak vzájomne si pomáhali. Kresťania! Nedajte bez povšimnutia odznieť slovám našich vodcov. Ja sa týmto prihlasujem za úda sväzku ľudového a hľadte všetci, ktorí mienite do toho vstúpiť aj svojich známych tejto dobrej veci získať. Buďte na tom, aby sme dobré predsevzatie aj v skutok uviedli. Hor' sa do práce za spoločné dobro! Uvidíte, že ešte my dožijeme sa lepších časov.

Daj to Bože!

J. K.

Z Luhačovic.

(Pokračovanie.)

Ku zdokonaleniu kúpeľov luhačovických koná účasťinárska nová spoločnosť tiež všetko možné. Tak n. pr. utešene zväčšila takzvaný «Jánův Dům», asiže v slohu ľudovo-slovenskom. Tak iste a ešte peknejšie postavený je nový kúpeľný ústav nad Luhačoviciami. Tu máte parný kúpeľ, studený kúpeľ, plaváreň, slnečný kúpeľ — ako kto chce, a to všetko dľa najnovších pokrokov v tomto obore. Všetky tie krásne paloty zlohu slovenského staval jeden staviteľ dľa rodu Slovák. Tiež aj správca spoločnosti a kúpeľov je z nášho rodu: pán *Cyrill Holuby*. Je to človek ešte mladý, ale tu sa mu uchádza všestranná učta a to úprimná, za jeho neunavnú ochotnosť a privetivosť ku každému. Keď pracuje, keď chodí po povinnosti, to sa mocná postava jeho tak pilne obracia, akoby ste videli pred sebou stroj živý.

Čo týče sa útrat, t. j. peňažných trov za sdržovanie sa v Luhačoviciach, na to, môžeme povedať, že Luhačovice sú aj drahé, aj lacné, ako už komu. Jestli voľakto prenajme si n. pr. byť v takzvanom «Hoteli», a v tomto sa aj stravuje, nuž v tomto páde budú ho stáť Luhačovice hodný groš. Strava v «Hoteli» je takej ceny, ako n. pr. v budapeštianskych hoteloch prvého rangu. A jestli kto potom aj rozlične kúpele berie a — ako to už býva — za každým krokom diškrécie (prepitné) dáva, vtedy aby mal dobre vypchatý mešec s peniazmi. — Ale Luhačovice sú preda aj skutočne lacné tomu, kto odkázaný je na skromnosť. Ponevác hlavné liečenie pozostáva preda len v pití vody, teda trov za kúpanie nemusí mať žiadnych. Za vođu ale nemusí platiť nič, iba takzvaná kurtaxa má sa zaplatiť na celé pobytie. (Táto kurtaxa obnáša 8 zl., ale chudobným ju aj odpúšťajú alebo aspoň znižujú.) Potom bývanie možno si vzať aj v tých početných villách tu postavených, v ktorých sú izby značne lacnejšie. Ba aj v dedine Luhačoviciach možno bývať — a tu stojí to bývanie iba pár krajciari. Rozumie sa, že aj strava mimo «Hoteli» je dosť lacná.

Ale sdržovanie sa v Luhačoviciach je aj z iných ohľadov veľmi zaujímavé a poučné. Z Uhorska dochodiaceho hosťa najväčšmi prekvapí tá okolnosť, že tu páni a duchovní všetci bez výnimky vždy len tou rečou rozprávajú sa medzi sebou, ktorú aj ľud rozpráva. Jedine len židia švondrkujú aj tu po nemecký, a z Uhorska došli zase

vysťatujú sa s jejích maďarčinou, ktorú ale s náležitým prizvukom židovským zošklivia, tak, že dobrému Uhrovi prichádza pri tom puknúť sa od hnevu za také zhnusobenie peknej reči maďarskej.

A jako tu kňaz, sedliak, úradník a každý kresťan len jednou vlastnou (a nie naučenou cudzou) rečou mlúvi.
(Pokračovanie budúce.)

Milodary na kostol Panny Marie na Hore Levočskej.

Z Ameriky: Ondrej a Maria Chromčo 23 korún 50 halierov, Jozef Kapusta 3 koruny; z Hrabušíc: Ondrej Kubinský 10 kor.; zo Žakarovec: Pavel Rusnak 10 kor.; z Hrabušíc: Ondrej Lisak 5 kor.; Ján Bendis 5 korún, Štefan Olejnik 2 kor., Ján Onderko 2 kor., Ján Matala 1 kor., Judita Nlenek 2 kor., N. N. 1 korunu 20 halierov, Pavlina Kandra 4 kor., N. N. 40 halierov; z Liskovej: sbierka 4 kor. 40 hal.; z Olenavy: Zuzanna Furmann 1 kor.; Szepes-Véghely: Martin Valus 40 hal., N. N. 5 hal., N. N. 10 kor.; zo Slatviny: Maria Uličný 10 korún; z Ameriky: Maria Hutnik 2 kor.; z Ménhardu: Martin Kežmarský 1 kor., Anna Jevak 2 kor., Žofia Žifčák 1 kor., N. N. 1 kor. 20 hal.; z Olšova: Maria Košík 5 korún, Peter Uhrik 60 hal., Helena Pečko 2 kor., Zuzanna Jurčák 2 kor., Berček 2 kor., Ondrej Pačaj 2 koruny.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a obľúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Kresťan» prekonal v prospech ľudu.

Aby však blahonosné účinkovanie «Kresťana» čo možno všestranné a mohútne bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítať vie, sa predplatil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý pozná a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud nečíta si svojich novín, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykorisťujú ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Úžitočnosť ovocných stromov.

Z «Prednášok o ovocinárstve.»

(Pokračovanie.)

10. Šlachetné ovocie zdravý pôžitok poskytuje človeku, občerství ho a dodá žalúdku živnej šťavy, takže tento skorej stroví i ťažšie jedlá. A nezralé ovocie tiež sa dá zúžitkovať. Surové a či uvarené slúži ošipaným za pôžitok. Jestli máme ovocia mnoho, dá sa z neho všeličo zhotoviť. Zo slivák máte lekvár, vypáli sa na zdravý nápoj: slivovicu. Ovocie dá sa zavarit do cukru, a nemocným slúži potom za ľahký pokrm. Hrušky, jablká, ktoré nemožno odpredať, usušia sa, alebo vytlačia sa na ovocné víno. Ani len to hnilé ovocie nemusíš odhodit, lebo máš z neho výborný ocot, o mnoho lepší, ako tá otrava, za ktorú v sklepe platíš.

Preto nesmieme sa diviť nad výpoveďou Pavla Wildera plukovníka, keď v oduševnenosti za ovocinárstvo zvolal: «Kto vynajde nový druh ovocia, väčšie dobrodenie preukázal človečenstvu, väčšiu má zásluhu, a ľudia majú jemu byť povďačnejší, ako keby pri mnoho prelievaní krvi skvelé víťazstvo vydobyl nad nepriateľmi.

11. A keď ovocný strom uschne, i vtedy je hospodárovi na úžitok, lebo má z neho drevo, ktoré je hľadané od stolárov, ako: hruškové, orechové a draho sa platí. A musíte vedieť, že tie najjemnejšie hudobné nástroje z ovocného, najviac z orechového dreva sa zhotovujú. Ale bárs aj všetko nie je súčasne pre stolára, upotrebí ho hospodár sám na hospodárske náradie, alebo v poslednom páde na palivo, čo tiež nie je u hospodára najposlednejšou rubrikou v časoch, keď drevo na palivo čím dial v cene stúpa.

Toto hľa boly by tie výhody na krátko spomenuté, ktoré poskytuje hospodárovi ovocný strom.

Avšak musím byť prichystaný aj na rôzne námietky, ktoré mi môžu nadhodit z obecnstva. Najobyčajnejšia námietka je tá, že náš kraj není na ovocie. Pôda je u nás kde piesočnatá, kde až primnoho mokrá, kde palčivo suchá, kde hlinastá atď. Odpovedám: Nie je tej pôdy, kde by sa nedaril ovocný strom. I v tej najplanšej, piesočnatej pôde, viete zo zkušnosti, že raste malina (moruša) ale pri trochu namáhaní darí sa i

broskyňa, ba i jablone, ktoré nepúšťajú korene hlboko. Lebo keď vieme, aký priestor zaujíma v zemi koreň, v takom objeme privezieme mu 2—3 vozy dobrej zeme s lúk a stromčok na pár rokov je assekurovaný. Neskôr, pravda, poprava musí nasledovať, bár už aj iným spôsobom: hnojením hnojovkou.

Vo vlhkej zemi so zdarom rastú kostkovité stromy, tak zvaná tŕňčovina; ba okolo jarkov, potokov, na dolinách slivy sú na svojom mieste, bo tieto vyžadujú bohatú rosu. — Je-li ale na mieste príliš mokrú, i tomu sa dá odpomôcť tak, že kde chceme sadiť strom, do kopečka navezeme dobrej zeme a do toho kopca zasadím stromčok a tak on nevyhyne od mokra. Hruška priam v hĺbke aj vyžaduje istú vlahu. Je-li pôda asi na meter pol druhu obstojná, tu smelo môžeme sadiť: jabloň, višňu, broskyňu. Je-li pôda s vrchu planá, bárs aj holý piesok, ale hlbšie je hlinastá, tu je orech, hruška akoby doma; lebo tieto hlboko púšťajú korene. Máš-li štrkovinu na briežkoch, to je zem pre čerešne, ktoré uspokoja sa i so suchšou zemou. A tak každá pôda vyživí istý druh ovocia, lebo ináčerečeno: každý druh ovocia vyžaduje svoju pôdu.

Pri trochu usilovnosti, aj tie holé piesky daly by sa vysádzať ovocným stromom, len spôsob vedieť treba k tomu, a vynaložiť prácu. Mesto Kečkemét má chotár práve tak piesočnatý, ak nie viac, než je náš, a tam čo? Dali sa do pestovania broskyň a roku 1895 vyviezlo sa do Viedne, Pešti, Prahy a Berlína 4612 železničných vozňov ovocia v cene 2 milliony korún.

Nedaleko Berlína na severovýchod rozprostiera sa more piesku «Rieselhafom» zvané. Táto plocha 9634 hektárov, s ktorej vetry roznášaly piesok po uliciach Berlína, bola až do roku 1870 neužitočná a mesto nevedelo si s ňou rady. Komusi napadlo, či neužitočná plocha nemohla by byť napustená tou nečistotou a výkalmi záchodov, ktoré dosiaľ spustené boly do rieky Spreevy, čo zapríčiňovalo 30 procentov smrtných pádov a z tých jedna tretina mrela na horúčku. Myšlienka stala sa skutkom, a výsledok je dnes ten, že pustina, ktorá bola dakedy len farchou pre mesto, dnes donáša mu 116 tisíc korún ročitého dôchodku. Rozumným pokračovaním obrátená je táto plocha na najúrodnejšie pole, ktoré berlinskí zahradníci berú do prenájmu a platia za jutro

ročnej árendy 280 korún. Nelakajme sa teda ani neužitočných krajov. Možno jich napraviť. Miesto bedákania a žalôb dľa príkladu Berlínčanov, priložme ruky k práci a presvedčíme sa, že všetky tie miesta, ktoré držali sme za neužitočné, premenia sa na bohaté pramene hospodárskych dôchodkov. (Tvrdbl. mlad. záb. čít. I.) Treba sa dať len do práce, sadiť usilovno ovocné stromy a o pár rokov skvelý výsledok korunovať bude práce naše. Už podajedni hospodári tešia sa výsledku prác svojich okolo vysádzania ovocných stromkov, čo môže každého len tešiť a povzbudzovať aj iných k pokračovaniu.

Pút'.

V sobotu **13-ho septembra** pojde processia z chrámu pp. Františkánov (IV. okres) do **Vacova** peši. Naspät 14-ho septembra ale po železnici do Budapešti.

Karty sa dostanú u spevára vopred, alebo na ceste za 50 halierov.

Tí, ktorí sa na tejto sv. púti zúčastniť chcú, nech sa dostavia 13. septembra ráno o 6 hodine do chrámu PP. Františkánov. **A. Rösler**, spevár.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 stránkach s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostali, odporúčame čo najvreľšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Dennica. Ročník V. Číslo 6. Vychádza raz za mesiac. Rediguje Terezia Vansová na Pile, o. p. (Tiszolcz). Preplatná cena na celý rok 2 koruny. Dennica je ženský časopis pre poučenie a zábavu.

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 9. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stránkach s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok

2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby byly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvalujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Sborník musealnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník VII. Sväzok I. Turčianský Sv.-Martin 1902.

Časopis musealnej slovenskej spoločnosti Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník V. Číslo 4. Turčianský Sv.-Martin 1902. — O «Musealnej Slovenskej Spoločnosti» nám treba vedieť, že je to spoločnosť vedecká, kde sa všetky starožitnosti a pamätnosti slovenské zachovávajú. Členom tejto spoločnosti stane sa ten, kto ročite 4 koruny platí sa zaviazá.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manž. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky *dve*.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asiace za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 h.

Časy naše sú už predsa na toľko pokročilé, že aj roľníci budú museť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použijú všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest. VIII., József-körút 35.*

S. Košice. Čo sa týče tých milodarov posielaných na administráciu «Listov sv. Antona», ktoré redigujeme my, ráčte si prečítať odkazy naše v prvých číslach tých «Listov». S peniazmi tými redaktor nemá do činenia a preto ani nemôže vývod dať o tom, na čo sa tie peniaze obracajú. My sme ľud už viackrát upozornili na jakú adresu má posielat milodary na chudobných Slovákov venované.

Š. K. V. Verše tie nedajú sa prepracovať. Jeden riadok je dlhší, druhý kratší. Dajte si pozor, aby miera riadkov slov jednaká bola.

Čo hatí Slováky? Za článok ten, veľmi to vážny, srdečne Vám ďakujeme. Vy na vonkove istotne lepšie posúдите to, zdá sa by bol taký článok na čase už abo nie. Ale my sme predsa toho náhľadu, že pomery u Vás sú docela výnimečné, jakých po iných stranách našich nemáme. Ohľadom na to pomeškáme ešte s uverejnením oného článku. Na našej strane je toľko pravdy a na tamtej toľko nedôslednosti a slabosti, že jej vôbec nechceme veľkej vážnosti pripisovať ani s tým, že by sme proti nej tak vážne písali. Len toto nás tedy vedie, keď odložíme na čas vaše veľmi nám vítané riadky.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženosťou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskavi nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolika jeden Organ dať postavil, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nízudanú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradi. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1902. 28-ho augusta. V mene cirkevníkov *Pavel Pavlovský, učiteľ.*

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecenstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8.90—9.50 kor., peštianska 8.85—9.35 kor., z Bäcky 8.85 kor., banátská 8.75—9.20.

Jačmeň: na krm 6.15—6.15 korún, do pälence — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5.10—5.20 kor.

Otruby. po 50 kil.: drobné 4.60 korún, hrubé 4.70 korún.

Raž: 6.75—7.— kor.

Sviňská masť 50.00—50.50, Slanina $\frac{3}{100}$ 48.— $\frac{4}{100}$ 48.75—, udená dobrá slanina 48.50— po 50 klg.

Na hlavnom placi dáva sa **kováčska šmikna z bytom** a jednou **záhradou** do arendy v **Oszlanoch** (tekovská stolica). Blížšie správy podá **Ján Mihalovič.**

Najnovší holiaci stroj

s ktorým sa každý mužský chytro s najväčšou ľahkosťou u bez toho žeby sa porezať môhol, sám holiť môže.

Ceny sú: Prefahujúci remeň, mílelnička a pemzel 8 korún 75 hal.

Holiaci aparát podľa najnovšieho vynálezu s ktorým sa bez všetkej zbehlosti holiť možno je spolu i hore pomenované veci komplet 10 korún, v neprajnom páde ale peniaze sa spätky pošlú.

Lindenberg Samu, Budapest, Hermina-út 21/a.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských dražšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláfačky s oceťovými guľčikovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre.** **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery.** **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje na siatie.** **Pluhy,** **brány.** **Stroje na rezanie kapusty.** **Mačkadlá** na syr, borievky a na hľynu. **Železné mangle** na prádlo. **decimálne váhy** a stroje na **lámánie stromovej kôry.**

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v **Bytči** (Nagy-Bittse).

